

॥ అథర్వశిర ఉపనిషత్ ॥ అథర్వవేదీయ శైవ ఉపనిషత్ ॥

అథర్వశిరసామర్థమనర్థప్రోచవాచకమ్ । సర్వాధారమనాధారం స్వమాత్రత్తైపదాక్షరమ్ ॥

ఓం భద్రం కర్ణేభిః శృణుయామ దేవా భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః । స్థిరైరజైస్తుష్టువాగ్ం సస్తనూభిః । వ్యశేమ దేవహితం
యదాయుః ॥ స్వస్తి న ఇన్ద్రో వృద్ధశ్రవాః స్వస్తి నః పూషా విశ్వవేదాః । స్వస్తి నస్తార్క్యో అరిష్టనేమిః స్వస్తి నో
బృహస్పతిర్దధాతు ॥

ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥

ఓం దేవా హ వై స్వర్గం లోకమాయంస్తే రుద్రమపుచ్ఛన్కో భవానితీ । సోఽబ్రవీదహమేకః ప్రథమమాసం వర్తామి చ
భవిశ్యామి చ నాన్యః కశ్చిన్మత్తో వ్యతిరిక్త ఇతి । సోఽన్తరాదన్తరం ప్రావిశత్ దిశశ్చాన్తరం ప్రావిశత్ సోఽహం
నిత్యానిత్యోఽహం వ్యక్తావ్యక్తో బ్రహ్మబ్రహ్మహం ప్రాశ్నః ప్రత్యశ్నోఽహం దక్షిణాశ్చ ఉదశ్నోహం అధశ్చోర్ధ్వ చాహం
దిశశ్చ ప్రతిదిశశ్చాహం పుమానపుమాన్ స్త్రీయశ్చాహం గాయత్ర్యహం సావిత్ర్యహం త్రిష్టుబ్జగత్యనుష్టుప్ చాహం
ఛన్దోఽహం గార్హవత్యో దక్షిణాగ్నిరాహవనీయోఽహం సత్యోఽహం గౌరహం గౌర్యహమ్మృగహం యజురహం
సామాహమథర్వాఙ్గిరసోఽహం జ్యేష్ఠోఽహం శ్రేష్ఠోఽహం వరిష్ఠోఽహమాపోఽహం తేజోఽహం
గుహ్యోహమరణ్యోఽహమక్షరమహం క్షరమహం పుష్కరమహం పవిత్రమహమ్ముగ్రం చ మధ్యం చ బహిశ్చ
పురస్తాజ్యోతిరిత్యహమేవ సర్వేభ్యో మామేవ స సర్వః సమాం యో మాం వేద స సర్వాన్దేవాన్వేద సర్వాశ్చ
వేదాన్సాఙ్గానపి బ్రహ్మ బ్రాహ్మణైశ్చ గాం గోభిర్బ్రాహ్మణాన్బ్రాహ్మణేన హవిర్హవిషా ఆయురాయుషా సత్యేన సత్యం ధర్మేణ
ధర్మం తర్పయామి స్వేన తేజసా । తతో హ వై తే దేవా రుద్రమపుచ్ఛన్ తే దేవా రుద్రమపశ్యన్ । తే దేవా
రుద్రమధ్యాయన్ తతో దేవా ఊర్ధ్వబాహవో రుద్రం స్తువంతి ॥ ౧॥

ఓం యో వై రుద్రః స భగవాన్యశ్చ బ్రహ్మ తస్మై వై నమోనమః ॥౧॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్ యశ్చ విష్ణుస్తస్మై వై నమోనమః ॥౨॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యశ్చ సునందస్తస్మై వై నమోనమః ॥౩॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యశ్చేన్ద్రస్తస్మై వై నమోనమః ॥౪॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యశ్చాగ్నిస్తస్మై వై నమోనమః ॥౫॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యశ్చ వాయుస్తస్మై వై నమోనమః ॥౬॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యశ్చ సూర్యస్తస్మై వై నమోనమః ॥౭॥

యో వై రుద్రః స భగవాన్యశ్చ సోమస్తస్మై వై నమోనమః ||౮||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యే చాష్టౌ గ్రహోస్తస్మై వై నమోనమః ||౯||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యే చాష్టౌ ప్రతిగ్రహోస్తస్మై వై నమోనమః ||౧౦||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ భూస్తస్మై వై నమోనమః ||౧౧||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ భువస్తస్మై వై నమోనమః ||౧౨||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ స్వస్తస్మై వై నమోనమః ||౧౩||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ మహస్తస్మై వై నమోనమః ||౧౪||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యా చ పృథివీ తస్మై వై నమోనమః ||౧౫||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చాంతరిక్షం తస్మై వై నమోనమః ||౧౬||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యా చ ద్యౌస్తస్మై వై నమోనమః ||౧౭||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యాశ్చావస్తస్మై వై నమోనమః ||౧౮||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ తీజస్తస్మై వై నమోనమః ||౧౯||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యశ్చ కాలస్తస్మై వై నమోనమః ||౨౦||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యశ్చ యమస్తస్మై వై నమోనమః ||౨౧||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యశ్చ మృత్యుస్తస్మై వై నమోనమః ||౨౨||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చామృతం తస్మై వై నమోనమః ||౨౩||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చాకాశం తస్మై వై నమోనమః ||౨౪||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ విశ్వం తస్మై వై నమోనమః ||౨౫||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యాచ్చ స్థూలం తస్మై వై నమోనమః ||౨౬||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ సూక్ష్మం తస్మై వై నమోనమః ||౨౭||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ శుక్లం తస్మై వై నమోనమః ||౨౮||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ కృష్ణం తస్మై వై నమోనమః ||౨౯||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ కృత్స్నం తస్మై వై నమోనమః ||౩౦||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ సత్యం తస్మై వై నమోనమః ||౩౧||
 యో వై రుద్రః స భగవాన్యచ్చ సర్వం తస్మై వై నమోనమః ||౩౨|| ౨||

భూస్తే ఆదిర్మధ్యం భువః స్వస్తే శీర్షం విశ్వరూపోఽసి బ్రహ్మైకస్త్యం ద్విధా త్రిధా వృద్ధిస్తం శాన్తిస్త్యం పుష్టిస్త్యం
 హుతమహుతం దత్తమదత్తం సర్వమసర్వం విశ్వమవిశ్వం కృతమకృతం పరమపరం పరాయణం చ త్వమ్ । అపామ
 సోమమమృతా అభూమాగన్మ జ్యోతిరవిదామ దేవాన్ । కిం నూనమస్మాన్మృణవదరాతిః కిము ధూర్నిరమృతం

మార్త్యస్య ।

సోమసూర్యపురస్తాత్ సూక్ష్మః పురుషః । సర్వం జగద్ధితం వా ఏతదక్షరం ప్రాజాపత్యం సూక్ష్మం సౌమ్యం పురుషం
గ్రాహ్యమగ్రాహ్యేణ భావం భావేన సౌమ్యం సౌమ్యేన సూక్ష్మం సూక్ష్మేణ వాయవ్యం వాయవ్యేన గ్రసతి స్వేన తేజసా
తస్మాదుపసంహర్తృ మహాగ్రాసాయ పై నమో నమః । హృదిస్థా దేవతాః సర్వా హృది ప్రాణాః ప్రతిష్ఠితాః । హృది త్వమసి
యో నిత్యం తిస్తో మాత్రాః పరస్మై సః । తస్యోత్తరతః శిరో దక్షిణతః పాదౌ య ఉత్తరతః స ఓఙ్కారః య ఓఙ్కారః స
ప్రణవః యః ప్రణవః స సర్వవ్యాపీ యః సర్వవ్యాపీ సోఽనంతః యోఽనంతస్తత్తారం యత్తారం తత్సూక్ష్మం తచ్ఛుక్లం
యచ్ఛుక్లం తద్వైద్యుతం యద్వైద్యుతం తత్పరం బ్రహ్మ యత్పరం బ్రహ్మ స ఏకః య ఏకః స రుద్రః య రుద్రః యో
రుద్రః స ఈశానః య ఈశానః స భగవాన్ మహేశ్వరః ॥ ౩॥

అథ కస్మాదుచ్యత ఓఙ్కారో యస్మాదుచ్ఛార్యమాణ ఏవ ప్రాణానూర్ధ్వముత్క్రామయతి తస్మాదుచ్యతే ఓఙ్కారః । అథ
కస్మాదుచ్యతే ప్రణవః యస్మాదుచ్ఛార్యమాణ ఏవ ఋగ్యజుఃసామాధర్వాఙ్గిరసం బ్రహ్మ బ్రాహ్మణీభ్యః ప్రణామయతి
నామయతి చ తస్మాదుచ్యతే ప్రణవః । అథ కస్మాదుచ్యతే సర్వవ్యాపీ యస్మాదుచ్ఛార్యమాణ ఏవ సర్వాం లోకాన్వ్యాప్నోతి
స్నేహో యథా పలలిషిణ్ణమివ శాస్తరూపమాతప్రోతమనుప్రాప్తో వ్యతిషక్తశ్చ తస్మాదుచ్యతే
సర్వవ్యాపీ । అథ కస్మాదుచ్యతేఽనంతో యస్మాదుచ్ఛార్యమాణ ఏవ తిర్యగూర్ధ్వమధస్తాచ్ఛాస్యాన్తో నోపలభ్యతే
తస్మాదుచ్యతేఽనంతః । అథ కస్మాదుచ్యతే తారం యస్మాదుచ్ఛారమాణ ఏవ
గర్భజన్మవ్యాధిజరామరణసంసారమహాభయాత్తారయతి త్రాయతే చ తస్మాదుచ్యతే తారమ్ । అథ కస్మాదుచ్యతే శుక్లం
యస్మాదుచ్ఛార్యమాణ ఏవ క్లన్తతే క్లామయతి చ తస్మాదుచ్యతే శుక్లమ్ । అథ కస్మాదుచ్యతే సూక్ష్మం
యస్మాదుచ్ఛార్యమాణ ఏవ సూక్ష్మో భూత్వా శరీరాణ్యధితివృత్తి సర్వాణి చాఙ్గాన్యమిమృశతి తస్మాదుచ్యతే సూక్ష్మమ్ ।
అథ కస్మాదుచ్యతే వైద్యుతం యస్మాదుచ్ఛార్యమాణ ఏవ వ్యక్తీ మహతి తమసి ద్యోతయతి తస్మాదుచ్యతే వైద్యుతమ్
। అథ కస్మాదుచ్యతే పరం బ్రహ్మ యస్మాత్పరమపరం పరాయణం చ బృహద్బృహత్వా బృంహయతి తస్మాదుచ్యతే
పరం బ్రహ్మ । అథ కస్మాదుచ్యతే ఏకః యః సర్వాన్ప్రాణాన్సంభక్త్య సంభక్షణీనాజః సంసృజతి విసృజతి తీర్థమేకే ప్రజన్తి
తీర్థమేకే దక్షిణాః ప్రత్యఞ్చ ఉదఞ్చః ప్రాఞ్చోఽభిప్రజన్త్యేకే తేషాం సర్వేషామిహ సద్గతిః । సాకం స ఏకో భూతశ్చరతి
ప్రజానాం తస్మాదుచ్యత ఏకః । అథ కస్మాదుచ్యతే రుద్రః యస్మాద్బృహిభిర్నాస్త్విర్భక్తైర్మృతమస్య రూపముపలభ్యతే
తస్మాదుచ్యతే రుద్రః । అథ కస్మాదుచ్యతే ఈశానః యః సర్వాన్దేవానీశతే ఈశానీభిర్జననీభిశ్చ పరమశక్తిభిః । అమిత్యా
శూరణో నమో దుగ్ధా ఇవ ధేనవః ।

ఈశానమస్య జగతః స్వర్వృశమీశానమిన్ద్ర తస్థిష ఇతి తస్మాదుచ్యతే ఈశానః । అథ కస్మాదుచ్యతే భగవాన్మహేశ్వరః
యస్మాద్బృహ్మ జ్ఞానేన భజన్త్యనుగృహ్ణోతి చ వాచం సంసృజతి విసృజతి చ సర్వాన్భావాన్పరిత్యజ్యాత్మజ్ఞానేన
యోగే శ్వైర్యేణ మహతి మహీయతే తస్మాదుచ్యతే భగవాన్మహేశ్వరః । తదేతద్రుద్రచరితమ్ ॥౪॥

ఏకో హ దేవః ప్రదిశో ను సర్వాః పూర్వో హ జాతః స ఉ గర్భే అంతః । స ఏవ జాతః జనిష్యమాణః ప్రత్యజ్జనాస్తిష్ఠతి
సర్వతోముఖః । ఏకో రుద్రో న ద్వితీయాయ తస్మై య ఇమాంల్లోకానీశత ఈశనీభిః ।

ప్రత్యజ్జనాస్తిష్ఠతి సంచుకోచాన్తకాలే సంస్సృజ్య విశ్వా భువనాని గోప్తా । యో యోనిం యోనిమధితిష్ఠతిత్యేకో యేనేదం
సర్వం విచరతి సర్వమ్ । తమీశానం పురుషం దేవమీద్యం నిచాయ్యేమాం శాన్తిమత్యస్తమేతి । క్షమాం హిత్యా
హేతుజాలాస్య మూలం బుద్ధ్యా సంచితం స్థావయిత్వా తు రుద్రే । రుద్రమేకత్వమాహుః శాశ్వతం పై
పురాణమిషమూర్జేణ

పశవోఽనునామయంతం మృత్యుపాశాన్ । తదేతేనాత్మన్నేతేనార్థచతుర్థేన మాత్రేణ శాన్తిం సంస్సృజన్తి పశుపాశవిమోక్షణమ్
। యా సా ప్రథమా మాత్రా బ్రహ్మదేవత్యా రక్షా వర్ణేన యస్తాం ధ్యాయతే నిత్యం స గచ్ఛేత్ప్రహ్లాపదమ్ । యా సా
ద్వితీయా మాత్రా విష్ణుదేవత్యా కృష్ణా వర్ణేన యస్తాం ధ్యాయతే నిత్యం స గచ్ఛేద్విష్ణవం పదమ్ । యా సా తృతీయా
మాత్రా ఈశానదేవత్యా కపిలా వర్ణేన యస్తాం ధ్యాయతే నిత్యం స గచ్ఛేద్దేశానం పదమ్ । యా సార్థచతుర్థీ మాత్రా
సర్వదేవత్యాఽవ్యక్తీభూతా ఖం విచరతి శుద్ధా స్ఫటికసన్నిభా వర్ణేన యస్తాం ధ్యాయతే నిత్యం స
గచ్ఛేత్ప్రదమనామయమ్ । తదేతదుపాసీత మునయో వాగ్వదన్తి న తస్య గ్రహణమయం పన్థా విహిత ఉత్తరేణ యేన
దేవా యాన్తి యేన పితరో యేన ఋషయః పరమపరం పరాయణం చేతి ।

వాలాగ్రమాత్రం హృదయస్య మధ్యే విశ్వం దేవ జాతరూపం వరేణ్యమ్ । తమాత్మస్థం యేను పశ్యన్తి ధీరాస్తీషాం
శాన్తిర్భవతి నేతరేషామ్ । యస్మిన్గోధమ్ యాం చ తృష్ణాం క్షమాం చాక్షమాం హిత్యా హేతుజాలాస్య మూలమ్ ।
బుద్ధ్యా సంచితం స్థావయిత్వా తు రుద్రే రుద్రమేకత్వమాహుః । రుద్రో హి శాశ్వతేన పై పురాణేనీషమూర్జేణ తపసా
నియన్తా । అగ్నిరితి భస్మ వాయురితి భస్మ జలమితి భస్మ స్థలమితి భస్మ వ్యోమేతి భస్మ సర్వహ వా ఇదం భస్మ మన
ఏతాని చక్షూషి యస్మాద్వ్రతమిదం పాశుపతం యద్భస్మ నాజ్గాని సంస్పృశేత్తస్మాద్బ్రహ్మ తదేతత్పాశుపతం పశుపాశ
విమోక్షణాయ ॥ ౫॥

యోఽగ్నో రుద్రో యోఽప్సవస్తర్య ఓషధీర్విరుధ ఆవివేశ । య ఇమా విశ్వా భువనాని చక్లషే తస్మై రుద్రాయ
నమోఽస్త్యగ్నయే । యో రుద్రోఽగ్నో యో రుద్రోఽప్సవస్తర్యో ఓషధీర్విరుధ ఆవివేశ । యో రుద్ర ఇమా విశ్వా భువనాని
చక్లషే తస్మై రుద్రాయ నమోనమః । యో రుద్రోఽపునో యో రుద్ర ఓషధీషు యో రుద్రో వనస్పతిషు । యేన రుద్రేణ
జగదూర్ధ్వధారితం పృథివీ ద్విధా త్రిధా ధర్తా ధారితా నాగా యేఽన్తరిక్షే తస్మై రుద్రాయ పై నమోనమః ।
మూర్ధానమస్య సంసేవ్యాప్యథర్వా హృదయం చ యత్ । మస్తిష్కాదూర్ధ్వం ప్రేరయత్యవమానోఽధిశీర్షతః । తద్వా
అధర్వణః శిరో దేవకొశః సముజ్ఘ్రితః । తత్రాణోఽభిరక్షతి శిరోఽన్తమథో మనః । న చ దివో దేవజనేన గుప్తా న
చాన్తరిక్షాణి న చ భూమ ఇమాః । యస్మిన్నిదం సర్వమాతప్రోతం తస్మాదన్యన్న పరం కిఞ్చనాస్తి । న తస్మాత్పూర్వం న
పరం తదస్తి న భూతం నోత భవ్యం యదాసీత్ । సహస్రపాదేకమూర్ధ్నా వ్యాప్తం స ఏవేదమావరీవర్తి భూతమ్ ।
అక్షరాత్సంజాయతే కాలః కాలాద్వ్యాపక ఉచ్యతే । వ్యాపకో హి భగవాన్రుద్రో భోగాయమనో యదా శేతే రుద్రస్తదా
సంహార్యతే ప్రజాః । ఉచ్ఛ్వాసితే తమో భవతి తమస ఆపోఽప్సజ్గల్గా మథితే మథితం శిశిరే శిశిరం మథ్యమానం

ఫేనం భవతి ఫేనాదణ్డం భవత్యణ్డాద్భవమ్ భవతి బ్రహ్మణో వాయుః వాయారోజ్కారః ఓంకారాత్సావిత్రి సావిత్యా గాయత్రీ
గాయత్ర్యా లోకా భవన్తి । అర్చయన్తి తపః సత్యం మధు క్షరన్తి యద్భువమ్ । ఏతద్ధి పరమం తపః । ఆపోఽజ్యోతీ
రసోఽమృతం బ్రహ్మ భూర్భువః స్వరో నమ ఇతి ॥౬॥

య ఇదమథర్వశిరో బ్రాహ్మణోఽధీతే అశ్రోత్రీయః శ్రోత్రియో భవతి అనుపనీత ఉపనీతో భవతి సోఽగ్నిపూతో భవతి స
వాయుపూతో భవతి స సూర్యపూతో భవతి స సర్వేర్దేవైర్జాతో భవతి స సర్వేర్దేవైరనుధ్యాతో భవతి స సర్వేషు తీర్థేషు
స్నాతో భవతి తేన సర్వైః క్రతుభిరిష్టం భవతి గాయత్ర్యాః షష్ఠిసహస్రాణి జప్తాని భవన్తి ఇతిహాసపురాణానాం
రుద్రాణాం శతసహస్రాణి జప్తాని భవన్తి । ప్రణవానామయుతం జప్తం భవతి । స చక్షుషః పఞ్చక్షం పునాతి । ఆ
సప్తమాత్పురుషయుగాన్పునాతీత్యాహ భగవానథర్వశిరః సకృజ్జప్త్వైవ శుచిః స పూతః కర్మణ్యో భవతి । ద్వితీయం
జప్త్వా గణాధిపత్యమవాప్నోతి । తృతీయం జప్త్వైవమేవానుప్రవిశత్యోం సత్యమేం సత్యమేం సత్యమ్ ॥ ౭॥
ఓం భద్రం కర్ణేభిరితి శాన్తిః ॥

॥ ఇత్యథర్వశిరఉపనిషత్సమాప్తా ॥

For corrections
Mail to urbhaskar@yahoo.com